

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

๑. บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า วรกปจฺจุปฺภูจฺจานโต ความว่า โดย (ความตาย) ปรากฏเฉพาะหน้า คุณเพชฌฆาต ฯ พระโยคาวจรพึงระลึกถึงว่า อย่างเพชฌฆาตคิดว่า จักตัดศีรษะคนผู้นี้ จึงถือดาบจ่อที่คอ ยืนประชิดตัวทีเดียว ฉนั้นใด แม้ความตาย ก็ปรากฏเฉพาะหน้า ฉนั้นนั่นเหมือนกัน ฯ เพราะเหตุไร ฯ เพราะความตายมาพร้อมกับความเกิด และเพราะคร่ำชีวิตไป ฯ เหมือนอย่างว่า เห็นตุ้ม พาเอาฝุ่นติดหัวโผล่ขึ้นมาด้วย ฉนั้นใด สัตว์ทั้งหลายพาเอาความแก่และความตายเกิดมาด้วย ฉนั้นนั่น ฯ จริงอย่างนั้น ปฏิสนธิจิตของสัตว์เหล่านั้น ถึงความแก่ต่อลำดับจากความเกิดขึ้นมา แดกทำลายไปพร้อมกับสัมปยุตจันท์ทั้งหลาย ดังสีลาตกจากยอดเขาแตกไป ฉนั้นนั่น ฯ ขณิกมรณะ มาพร้อมกับการเกิดก่อน อย่างนี้ ฯ แต่ แม้มรณะที่ท่านประสงค์เอาในมรณสตินี้ มาพร้อมกับความเกิดเพราะสัตว์เกิดมาแล้ว (ต้อง) ตายแน่ ฯ เพราะฉะนั้น สัตว์นั้น จำเดิมแต่เวลาที่เกิดมาแล้ว ก็บ่ายหน้าไปสู่ความตาย(ชนิด)ไม่หวนกลับมาเลย แม้สักน้อย เปรียบดังดวงตะวันที่โผล่ขึ้นมาแล้ว (มีแต่จะ) บ่ายหน้าตกไปอย่างเดียว มิได้หวนกลับมาแต่ที่ที่โคจรไป ฯ แม้สักน้อยเลย อีกประการหนึ่ง เหมือนแม่น้ำน้อย (ลำธาร) ที่ไหลลงจากภูเขา มีกระแสน้ำเชี่ยวกราก มีปกติพัดพาเอา(สรรพสิ่ง) ไป ไหลไป รุดหน้าไปอย่างเดียว มิได้ไหลย้อนกลับมาแม้สักน้อย ฉะนั้น ฯ

๒. สิงฺฆาณิกา ได้แก่ น้ำไม่สะอาดที่ไหลออกจากมันสมอง ฯ น้ำมูกนั้น ว่าโดยสี มีสีคังเขือเมลิคดาลอ่อน ฯ ว่าโดยสัณฐาน มีสัณฐานตามโอกาส ฯ ว่าโดยทิส เกิดในทิสเบื้องบน ฯ ว่าโดยโอกาส ชงอยู่เต็มโพรงจมูก ฯ แต่น้ำมูกนั้น

มิได้ขังอยู่ที่โพรงจมูกนั้นทุกเมื่อเลย ที่แท้ เมื่อใด สัตว์ทั้งหลาย ร้องไห้หรือ
เกิดโรคกำเริบด้วยสามารถแห่งอาหารแสดง ฤดูเปลี่ยน เมื่อนั้น มันสมอง
ที่ถึงภาวะเป็นเสมหะเสีย เคลื่อนออกจากภายในศีรษะผ่านลงมาตามช่องเพดาน
เต็มโพรงจมูกอยู่บ้าง ไหลออกมาบ้าง เหมือนคนหอนมสัมนในใบบัวแล้วใช้หนาม
แทงข้างล่าง เมื่อเป็นเช่นนั้น นมสัมนล้วน ๆ ก็จะพึงหยด ช้อยลงไปภายนอก
ตามช่องนั้น ฉะนั้น ๆ ก็ พระโยคาวจร ผู้กำหนดเอน้ำมูก(เป็นอารมณ์) พึงกำหนด
เอาตามที่น้ำมูกอยู่เต็มโพรงจมูกนั้นแล ๆ ว่าโดยกำหนด กำหนดตามส่วนของ
น้ำมูก ๆ นี้ เป็นการกำหนดส่วนที่เหมือนกันของน้ำมูกนั้น ๆ ส่วนการกำหนด
ส่วนที่ต่างกันเป็นเช่นเดียวกับผมนั้นแล ๆ

ลลิกา ได้แก่ ไข่มุกกลืนสาธ ภายในข้อต่อร่างกาย ๑ ไขข้อนั้น ว่าโดยสี
มีสีดั่งยางดอกกรรณิการ ๑ ว่าโดยสัทธาน มีสัทธานตามโอกาส ๑ ว่าโดยทิส
เกิดใน ๒ ทิส ๑ ว่าโดยโอกาส อยู่ภายในข้อต่อ ๑๘๐ ข้อ ช่วยทำหน้าที่ทา
(หล่อลื่น) ข้อต่อกระดูกทั้งหลายให้สำเร็จ ๑ ก็ ไขข้อนั้นของผู้ใด มีน้อย
เมื่อผู้นั้นลุกนั่ง ก้าว ถอย คุ้ยเหยียด กระดูกทั้งหลายจะลั่นคังกฏะกฏะ คล้าย
คนทำเสียงคืดนิ้ว เมื่อผู้นั้น เดินทางไปได้แม้สัก ๑ โยชน์ หรือ ๒ โยชน์ ธาตุลม
กำเริบ ตัวจะระบม ๑ แต่สำหรับผู้ใด ไขข้อ มีมาก กระดูกทั้งหลายของผู้นั้น
จะไม่ลั่นคังกฏะ กฏะ ในเพราะการเคลื่อนไหวมีการลูบและการนั่งเป็นคัน
เมื่อเขาเดินทางแม้ระยะไกล ธาตุลมก็ไม่กำเริบ ร่างกายก็ไม่บอบซ้ำ ๑ ว่าโดย
กำหนด กำหนดตามส่วนของไขข้อ ๑ นี้ เป็นการกำหนดส่วนที่เหมือนกัน
ของไขข้อนั้น ๆ ส่วนการกำหนดส่วนที่ต่างกันเป็นเช่นเดียวกับผมนั้นแล ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๘ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. คคต วรกปจฺจุปฏฺฐานโตติ วรกสฺส วิย ปจฺจุปฏฺฐานโต ฯ ขถา หิ อิมสฺส สีสํ ฉินฺทิสฺสามิตี อสึ คเหตฺวา ทิวาย หรายมาโน วรโก ปจฺจุปฏฺจิโตว โหติ เอวํ มรณมฺปิ ปจฺจุปฏฺจิตเมวาทิ อนุสฺสริตพฺพํ ฯ กสฺมา ฯ สห ชาติยา อาคตโต ชีวิตฺหรมโต จ ฯ ขถา หิ อหิจฺจตฺตํ มกฺกํ มคฺคเกน ปิสุํ คเหตฺวา ว อุกฺกจฺจติ เอวํ สคฺคา ชรามรณํ คเหตฺวา ว นิพฺพตฺตุนฺติ ฯ ตถา หิ เคสํ ปฏฺิสนฺธิจิจฺจํ อูปฺปาทานนฺตรสฺส ชรี ปตฺวา ปพฺพตฺสขโร ปตฺติตฺติลา วิย ภิชฺชติ สทฺธิ สมฺปชฺชตฺตกฺขนฺเธหิ ฯ เอวํ ขณิกมรณํ ตาว สห ชาติยา อาคตํ ฯ ชาตสฺส ปน อวสฺสํ มรณโต อิธาริเปตํ มรณมฺปิ สห ชาติยา อาคตํ ฯ คสฺมา เอส สคฺโต ชาตกาเลโต ปฏฺุชย ขถา นาม อฏฺุจฺจิโต สุริโย อคฺคาภิมุโข กจฺจเตว กตฺตคฺคฏฺฐานโต อีสกมฺปิ น นีวตฺตติ ขถา วา ปน กุณฺนที ปพฺพเตยฺยา สีนฺโสตา หารหารินี สนฺทเตว วตฺตเตว อีสกมฺปิ น นีวตฺตติ เอวํ อีสกมฺปิ อนีวตฺตมาโน มรณาภิมุโขว ยาทิ ฯ

๒. สิงฺฆาณิกาทิ มคฺคตฺตฺสคโต ปคฺชมรณกอสฺสุจิ ฯ สา วณฺณโต ตฺรณตาลฏฺุจิมิณฺขวณฺณา ฯ สณฺณจฺานโต โอกาสสณฺณจฺานา ฯ ทิสฺโต อูปริมาย ทิสาย ชาตา ฯ โอกาสโต นาสปฺญฺเ ปุเรตฺวา จิตฺตา ฯ น เจสา เอกฺค สทา สนนิจิตฺตา หุตฺวา ติจฺจติ อตฺโข ขถา นาม ปฺริโส ปทฺมินิปตฺเต ทธี พนฺธิตฺวา เหฏฺุจา กณฺณเกน วิชฺฌेยฺย อตฺเตน ฉิทฺเทน ทธิมภฺุจํ กพฺพิตฺวา พหิ ปเตยฺย เอวเมว ยทา สคฺคา โรทนฺติ วิสภากาหารอฺคฺควเสน วา สณฺณชาตธาตฺกโขภา โหณฺติ ตทา อนฺโต สีสฺโต ปุติเสมฺพหาวิ อापฺนํ มคฺคตฺตฺสคํ กพฺพิตฺวา ตาลุมคฺคตฺกวิวเรน โอตฺริตฺวา นาสปฺญฺเ ปุเรตฺวา ติจฺจติ วา ปคฺชมรติ วา ฯ สิงฺฆาณิกาทิปริคฺคณฺหเกน ปน โยคินา นาสปฺญฺเ ปุเรตฺวา จิตฺตวเสน

ปริกคณหิตพพา ฯ ปริจเฉทโต สังฆาณิกาภาเคน ปริจฉินนา ฯ อยมสฺส
สภาคปริจเฉโท ฯ วิสภาคปริจเฉโท ปน เกสสทิสเวย ฯ

ลลิกาติ สรீรสนฺธีนํ อพฺภนฺตเร ปิจฉิลกฺขณํ ฯ สา วณฺณโต
กณฺณการณียาสวณฺณา ฯ สณฺฑชานโต โอกาสสณฺฑชานา ฯ ทิสโต ทวีสุ
ทิสาสฺส ชาตา ฯ โอกาสโต อญฺจิสนฺธีนํ อพฺภณฺชนกิจฺจํ สารยมานา
อสีตีสตสนฺธีนํ อพฺภนฺตเร จิตา ฯ ยสฺส เจสา มนฺทา โหติ คสฺส อญฺจนฺตสฺส
นีสิตนฺตสฺส อภิกกมฺนตสฺส ปฏิกกมฺนตสฺส สมฺมิณฺชนตสฺส ปสฺสเรณฺตสฺส
อญฺจิกานิ กญฺจกฺขาณฺติ อจฺฉราสทฺทํ กโรนฺโต วิย วิสณฺจเรติ เอกโชนทฺวิ-
โชนมคฺตมฺปิ อทฺธานํ คตสฺส วาโยธาคฺ ฏปฺปติ คคฺตานิ ทฺกฺขณฺติ ฯ ยสฺส
ปน พหฺกา โหณฺติ คสฺส อญฺจนานิสฺสชาทิสฺส น อญฺจินี กญฺจกฺขาณฺติ ทิณฺมปิ
อทฺธานํ คตสฺส น วาโยธาคฺ ฏปฺปติ น คคฺตานิ ทฺกฺขณฺติ ฯ ปริจเฉทโต
ลลิกาภาเคน ปริจฉินนา ฯ อยมสฺส สภาคปริจเฉโท ฯ วิสภาคปริจเฉโท
ปน เกสสทิสเวย ฯ